

Херсонський державний університет
Факультет української філології та журналістики
Кафедра української мови

**ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

Дисципліна	УКРАЇНСЬКА МОВА У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ
Курс, група	II, 261
Спеціальність/напрямок підготовки	061. Журналістика
Модуль	1, 2, 3, 4
Викладач	доц. Гайдученко Г. М.

2018-2019 н. р.

I Змістовий модуль
ТЕМА: СИНТАКСИС ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ

Практичне заняття
Тема: Предмет синтаксису. Словосполучення

План

1. Синтаксис як розділ мовознавства
2. Поняття про словосполучення.
3. Типи словосполучень.
4. Граматичні зв'язки між компонентами словосполучення.

Завдання додому: виписати з газетних статей по 10 словосполучень (сурядні, підрядні), визначити їх семантико-синтаксичні відношення та способи зв'язку.

Література:

1. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. – К.: Либідь, 1993. – 335 с.
2. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. – К.: Наук. думка, 1992. – 224 с.
3. Єрмоленко С.Я. Про будову словосполучень (на матеріалі радіомовлення) // Питання мовної культури. – К., 1967. – Вип. 1.
4. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. – Донецьк: Дон НУ, 2001. – 662 с.
5. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К.: Либідь, 1995. – 312 с.
6. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. – К.: Наук. Думка, 2007.

Практичне заняття

Тема: Речення як основна синтаксична одиниця. Головні члени речення.

План

1. Поняття про речення. Основні ознаки речення.
2. Класифікація речень.
3. Головні члени речення.
4. Підмет та способи його вираження. Види підметів.
5. Присудок та способи його вираження. Види присудків.
6. Зв'язок підмета з присудком. Тире між підметом і присудком.
7. Аналіз газетних текстів, визначення видів підметів.

Завдання додому: виписати 10 двоскладних речень, типи підметів, присудків та способи їх вираження.

Завдання додому: виписати з газетних статей по 10 речень, визначити їх тип.

Література:

1. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. – К.: Либідь, 1993. – 335 с.
2. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. – К.: Наук. думка, 1992. – 224 с.
3. Єрмоленко С.Я. Про будову словосполучень (на матеріалі радіомовлення) // Питання мовної культури. – К., 1967. – Вип. 1.
4. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. – Донецьк: Дон НУ, 2001. – 662 с.
5. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К.: Либідь, 1995. – 312 с.
6. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. – К.: Наук. Думка, 2007.

Практичне заняття
Тема: Другорядні члени речення

План

1. Поняття про другорядні члени речення.
2. Означення, способи вираження.
3. Узгоджені та неузгоджені означення.
4. Прикладка як різновид означення. Розділові знаки при прикладці.
5. Додатки, способи вираження.
6. Прямі і непрямі додатки.
7. Обставини, способи вираження.
8. Види обставин.
9. Аналіз газетних текстів, визначення в них другорядних членів речення.

Завдання додому: виписати з херсонських газет по 15 речень з узгодженими та неузгодженими означеннями, пояснити доцільність їх вживання.

Література:

1. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. – К.: Либідь, 1993. – 335 с.
2. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. – К.: Наук. думка, 1992. – 224 с.
3. Єрмоленко С.Я. Про будову словосполучень (на матеріалі радіомовлення) // Питання мовної культури. – К., 1967. – Вип. 1.
4. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. – Донецьк: Дон НУ, 2001. – 662 с.
5. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К.: Либідь, 1995. – 312 с.
6. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. – К.: Наук. Думка, 2007.

Практичне заняття

Тема: Односкладні речення

План

1. Односкладні речення, їх типи.
2. Дієслівні та іменні односкладні речення.
3. Повні та неповні речення, їх класифікація.
4. Нечленовані речення.
5. Особливості використання односкладних речень у друкованих ЗМІ.

Завдання додому: виписати з херсонських газет по 15 дієслівних та іменних односкладних речень, пояснити доцільність їх вживання.

Література:

1. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. – К.: Либідь, 1993. – 335 с.
2. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. – К.: Наук. думка, 1992. – 224 с.
3. Єрмоленко С.Я. Про будову словосполучень (на матеріалі радіомовлення) // Питання мовної культури. – К., 1967. – Вип. 1.
4. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. – Донецьк: Дон НУ, 2001. – 662 с.
5. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К.: Либідь, 1995. – 312 с.
6. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. – К.: Наук. Думка, 2007.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Практичне заняття

Тема: Ускладнені речення. Однорідні члени речення

План

1. Ускладнені речення.
2. Однорідні члени речення, розділові знаки при них.
3. Однорідні означення.
4. Неоднорідні означення.
5. Узагальнюючі слова, їх функції у мові.
6. Аналіз текстів друкованих ЗМІ щодо використання речень з однорідними членами та узагальнюючими словами при них.

Література:

1. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. – К.: Либідь, 1993. – 335 с.
2. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. – К.: Наук. думка, 1992. – 224 с.
3. Єрмоленко С.Я. Про будову словосполучень (на матеріалі радіомовлення) // Питання мовної культури. – К., 1967. – Вип. 1.
4. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. – Донецьк: Дон НУ, 2001. – 662 с.
5. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К.: Либідь, 1995. – 312 с.
6. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. – К.: Наук. Думка, 2007.

Практичне заняття

Тема: Речення з відокремленими членами речення

План

1. Речення з відокремленими членами речення.
2. Відокремлені узгоджені означення.
3. Речення з відокремленими неузгодженими означеннями.
4. Особливості використання речень з відокремленими членами речення в друкованих ЗМІ.
5. Відокремлені прикладки.
6. Відокремлені додатки.
7. Особливості використання речень з відокремленими членами речення в друкованих ЗМІ.
8. Речення з відокремленими обставинами.
9. Аналіз текстів друкованих ЗМІ щодо використання речень з однорідними членами та узагальнюючими словами при них.

Література:

1. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. – К.: Либідь, 1993. – 335 с.
2. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. – К.: Наук. думка, 1992. – 224 с.
3. Єрмоленко С.Я. Про будову словосполучень (на матеріалі радіомовлення) // Питання мовної культури. – К., 1967. – Вип. 1.
4. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. – Донецьк: Дон НУ, 2001. – 662 с.
5. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К.: Либідь, 1995. – 312 с.
6. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. – К.: Наук. Думка, 2007.

Практичне заняття

**Тема: Речення із звертаннями, вставними і вставленими конструкціями.
Уточнюючі члени речення**

План

1. Речення із звертаннями. Розділові знаки при них.
2. Речення зі вставними словами, розділові знаки при них.
3. Уточнюючі члени речення.
4. Розділові знаки при уточнюючих членах речення.
5. Характеристика сучасних газет та журналів щодо вживання в них речень з уточнюючими членами речення та правильної розстановки розділових знаків при них.

Література:

1. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. – К.: Либідь, 1993. – 335 с.
2. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. – К.: Наук. думка, 1992. – 224 с.
3. Єрмоленко С.Я. Про будову словосполучень (на матеріалі радіомовлення) // Питання мовної культури. – К., 1967. – Вип. 1.
4. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. – Донецьк: Дон НУ, 2001. – 662 с.
5. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К.: Либідь, 1995. – 312 с.
6. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. – К.: Наук. Думка, 2007.

III Змістовий модуль

ТЕМА: СИНТАКСИС СКЛАДНОГО РЕЧЕННЯ

Практичне заняття Тема: Складне речення

План

1. Складне речення, його основні ознаки.
2. Засоби поєднання частин складного речення.
3. Основні типи складних речень.
4. Особливості вживання складних речень у друкованих ЗМІ

Література:

1. Вихованець І.Р. Граматика української мови: Синтаксис. – К., 1993.
2. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
3. Жовтобрюх М.А. Мова української періодичної преси (кінець ХІХ – початок ХХ століття). - К., 1970.
4. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – К., 1972.
5. Зубков М. Сучасний український правопис. Комплексний довідник. – 7-ме доповнене видання. – Х., 2003.
6. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К., 1995.
7. Квашук А.Г. Синтаксис складного речення. – К., 1986.
8. Сучасна українська мова. Синтаксис. – К., 1994.

Практичне заняття

Тема: Складносурядне речення

План

1. Сполучники та смислові зв'язки між предикативними частинами у складносурядному реченні.
2. Складносурядні речення з єднальними сполучниками.
3. Складносурядні речення із протиставними та зіставними сполучниками.
4. Складносурядні речення з розділовими сполучниками.
5. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.
6. Вживання різних видів складнопідрядних речень у сучасних ЗМІ.

Література:

1. Вихованець І.Р. Граматика української мови: Синтаксис. – К., 1993.
2. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
3. Жовтобрюх М.А. Мова української періодичної преси (кінець ХІХ – початок ХХ століття). - К., 1970.
4. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – К., 1972.
5. Зубков М. Сучасний український правопис. Комплексний довідник. – 7-ме доповнене видання. – Х., 2003.
6. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К., 1995.
7. Квашук А.Г. Синтаксис складного речення. – К., 1986.
8. Сучасна українська мова. Синтаксис. – К., 1994.

Практичне заняття
Тема: Складнопідрядне речення

План

1. Будова і засоби зв'язку в складнопідрядному реченні.
2. Складнопідрядні речення нерозчленованої структури.
3. Вживання різних видів складнопідрядних речень у сучасних ЗМІ.
4. Складнопідрядні речення з підрядними часу, умови, мети, причини, місця, порівняльні, допустові, наслідкові, супровідні.
5. Аналіз сучасних друкованих ЗМІ щодо вживання у них складнопідрядних речень розчленованої структури.

Література:

1. Вихованець І.Р. Граматика української мови: Синтаксис. – К., 1993.
2. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
3. Жовтобрюх М.А. Мова української періодичної преси (кінець ХІХ – початок ХХ століття). - К., 1970.
4. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – К., 1972.
5. Зубков М. Сучасний український правопис. Комплексний довідник. – 7-ме доповнене видання. – Х., 2003.
6. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К., 1995.
7. Кващук А.Г. Синтаксис складного речення. – К., 1986.
8. Сучасна українська мова. Синтаксис. – К., 1994.

IV Змістовий модуль
ТЕМА: СИНТАКСИС СКЛАДНОГО РЕЧЕННЯ

Практичне заняття
Тема: Складне безсполучникове речення

План

1. Безсполучникові складні речення.
2. Складні безсполучникові речення з однотипними і різнотипними частинами.
3. Розділові знаки в безсполучникових реченнях.
4. Особливості використання безсполучникових речень у сучасних друкованих ЗМІ.

Література:

1. Вихованець І.Р. Граматика української мови: Синтаксис. – К., 1993.
2. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
3. Жовтобрюх М.А. Мова української періодичної преси (кінець ХІХ – початок ХХ століття). - К., 1970.
4. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – К., 1972.
5. Зубков М. Сучасний український правопис. Комплексний довідник. – 7-ме доповнене видання. – Х., 2003.
6. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К., 1995.
7. Квашук А.Г. Синтаксис складного речення. – К., 1986.
8. Сучасна українська мова. Синтаксис. – К., 1994.

Практичне заняття
Тема: Багатокомпонентні складні речення

План

1. Складнопідрядні речення з кількома підрядними.
2. Складні речення із сурядністю та підрядністю. Розділові знаки у цих реченнях.
3. Аналіз друкованих ЗМІ щодо вживання в них складнопідрядних речень з кількома підрядними.

Література:

1. Вихованець І.Р. Граматика української мови: Синтаксис. – К., 1993.
2. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
3. Жовтобрюх М.А. Мова української періодичної преси (кінець ХІХ – початок ХХ століття). - К., 1970.
4. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – К., 1972.
5. Зубков М. Сучасний український правопис. Комплексний довідник. – 7-ме доповнене видання. – Х., 2003.
6. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К., 1995.
7. Квашук А.Г. Синтаксис складного речення. – К., 1986.
8. Сучасна українська мова. Синтаксис. – К., 1994.

Практичне заняття
Тема: Складні синтаксичні конструкції

План

1. Поняття про складні синтаксичні конструкції.
2. Безсполучникові, складносурядні, складнопідрядні багатокomпонентні речення.
3. Складні багатокomпонентні речення з різними типами зв'язку.
4. Вживання складних синтаксичних конструкцій у друкованих ЗМІ.

Література:

1. Вихованець І.Р. Граматика української мови: Синтаксис. – К., 1993.
2. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
3. Жовтобрюх М.А. Мова української періодичної преси (кінець ХІХ – початок ХХ століття). - К., 1970.
4. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – К., 1972.
5. Зубков М. Сучасний український правопис. Комплексний довідник. – 7-ме доповнене видання. – Х., 2003.
6. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К., 1995.
7. Квашук А.Г. Синтаксис складного речення. – К., 1986.
8. Сучасна українська мова. Синтаксис. – К., 1994.

Практичне заняття

Тема: Період

План

1. Період.
2. Основні ознаки періоду.
3. Розділові знаки в періоді.
4. Аналіз сучасних газетних та журнальних видань щодо вживання періодів.

Література:

1. Вихованець І.Р. Граматика української мови: Синтаксис. – К., 1993.
2. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
3. Жовтобрюх М.А. Мова української періодичної преси (кінець ХІХ – початок ХХ століття). - К., 1970.
4. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – К., 1972.
5. Зубков М. Сучасний український правопис. Комплексний довідник. – 7-ме доповнене видання. – Х., 2003.
6. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К., 1995.
7. Кващук А.Г. Синтаксис складного речення. – К., 1986.
8. Сучасна українська мова. Синтаксис. – К., 1994.

Практичне заняття
Тема: Способи відтворення чужого мовлення

План

1. Пряма мова.
2. Непряма мова.
3. Діалог.
4. Цитата.

Література:

1. Вихованець І.Р. Граматика української мови: Синтаксис. – К., 1993.
2. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. – К., 2000.
3. Жовтобрюх М.А. Мова української періодичної преси (кінець ХІХ – початок ХХ століття). - К., 1970.
4. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – К., 1972.
5. Зубков М. Сучасний український правопис. Комплексний довідник. – 7-ме доповнене видання. – Х., 2003.
6. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К., 1995.
7. Кващук А.Г. Синтаксис складного речення. – К., 1986.
8. Сучасна українська мова. Синтаксис. – К., 1994.